

جرم خیانت در امانت

در رویه دادگاهها

توحیدزینالے

وکیل پایه یک دادگستری

فهرست کلی

۱۱	معرفی جرم خیانت در امانت و نمونه شکوائیه
۱۳	مبحث اول: روند عملی رسیدگی به جرم در دادسرا و دادگاه
۲۰	مبحث دوم: معرفی جرم خیانت در امانت
۲۷	مبحث سوم: احکام ویژه در خصوص جرم خیانت در امانت
۲۸	مبحث چهارم: تشریفات رسیدگی به جرم خیانت در امانت
۳۵	جرم خیانت در امانت در آرای دیوان عالی کشور
۳۷	مبحث اول: آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور
۵۸	مبحث دوم: آرای شعب دیوان عالی کشور
۸۵	جرم خیانت در امانت در آرای دادگاهها
۲۱۹	جرم خیانت در امانت در نشست های قضایی
۲۹۳	جرم خیانت در امانت در نظریه های مشورتی
۳۰۵	جرم خیانت در امانت در قوانین و مقررات
۳۰۹	منابع و مأخذ

فهرست جزئی

۱۱	معرفی جرم خیانت در امانت و نمونه شکوائیه
۱۳	مبحث اول: روند عملی رسیدگی به جرم در دادسرا و دادگاه
۱۳	گفتار اول: تنظیم شکواییه و مراجعه به دادسرای صالح
۱۷	گفتار دوم: ارجاع پرونده به دادگاه بدوی و تعیین وقت رسیدگی
۱۸	گفتار سوم: ارجاع پرونده به دادگاه تجدیدنظر و تعیین وقت رسیدگی
۱۹	گفتار چهارم: اجرای حکم در دادسرای محل وقوع جرم
۲۰	مبحث دوم: معرفی جرم خیانت در امانت
۲۱	گفتار اول: عنصر قانونی جرم خیانت در امانت
۲۲	گفتار دوم: عنصر مادی جرم خیانت در امانت
۲۶	گفتار سوم: عنصر روانی جرم خیانت در امانت
۲۷	مبحث سوم: احکام ویژه در خصوص جرم خیانت در امانت
۲۷	گفتار اول: شروع به جرم در جرم خیانت در امانت
۲۷	گفتار دوم: معاونت در جرم خیانت در امانت
۲۷	گفتار سوم: شرکت در جرم خیانت در امانت
۲۸	مبحث چهارم: تشریفات رسیدگی به جرم خیانت در امانت
۲۸	گفتار اول: صلاحیت مراجع قضائی در رسیدگی به این جرم
۲۹	گفتار دوم: طریقه تقدیم شکواییه و هزینه های قانونی آن

گفتار سوم: تقدیم دادخواست به محکمه کیفری برای جبران ضرر و زیان و خسارات ۳۰

جرم خیانت در امانت در آرای دیوان عالی کشور ۳۵

مبحث اول : آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور ۳۷

۱. تحقق جرم خیانت در امانت و کلاهبرداری و تعیین مجازات آن ۳۷

۲. خیانت در امانت نسبت به چک ۴۲

مبحث دوم : آرای شعب دیوان عالی کشور ۵۸

۱. درخواست اعاده دادرسی نسبت به حکم جرم خیانت در امانت ۵۸

۲. درخواست تخفیف از جرائم خیانت در امانت مصالح ساختمانی، جعل و استفاده از سند مجعول ۶۰

۳. امتناع از رد مال و تحقق جرم خیانت در امانت ۶۷

۴. تغییر عنوان خیانت در امانت به سرقت ۷۰

۵. عدم تناسب جرم و مجازات ۷۲

۶. اوصاف کیفری متفاوت در تعدد معنوی جرم ۷۴

۷. احراز جرم خیانت در امانت ۷۷

۸. دادگاه صالح به رسیدگی جرم خیانت در امانت ۸۰

۹. عدم شمول کلاهبرداری و خیانت در امانت بر عمل واحد ۸۱

جرم خیانت در امانت در آرای دادگاهها ۸۵

۱. خیانت در امانت نسبت به یک دستگاه اتومبیل ۸۷

۲. خیانت در امانت محسوب شدن برخی تخلفات، از تعهدات قراردادی ۸۸

۳. خیانت در امانت توسط زوجین نسبت به اموال مشترک ۹۰

۴. خیانت در امانت نبودن سوءاستفاده مدیرعامل از اختیارات خود ۹۱

۵. رد مال در خیانت در امانت ۹۴

۶. تشدید مجازات در مرحله تجدیدنظرخواهی ۹۵

۷. لزوم ورود دادگاه بدوی در ماهیت دعوی ۹۷

۸. تقاضای تخفیف مجازات از جرم خیانت در امانت ۹۸

۹. تعدد معنوی جرائم مقدم بر کلاهبرداری با جرم کلاهبرداری ۹۹

۱۰. امانی فرض نشدن مبيع در ید مشتری ۱۰۳

۱۱. بریء شدن از اتهام خیانت در امانت ۱۰۵

۱۲. جابه جایی مال امانی بدون اجازه مالک ۱۰۷

۱۳. لازمه مطالبه صاحب حق در تحقق جرم خیانت در امانت ۱۰۹

۱۴. خیانت در امانت نبودن انتقال چک به غیر برخلاف توافق ۱۱۳

۱۵. مصادیقی از خیانت در امانت ۱۱۴

۱۶. اتهام خیانت در امانت نسبت به یک فقره چک ۱۱۶

۱۷. عدم تناسب مجازات (تخریب قفل، سرقت، خیانت در امانت) ۱۱۸

۱۸. رسیدگی به اتهام خیانت در امانت نسبت به اموال شرکت ۱۱۹

۱۹.	رسیدگی به اتهام جعل و خیانت در امانت	۱۲۱
۲۰.	تحقق جرم خیانت در امانت با امانت گذاشتن مال امانی	۱۲۵
۲۱.	عنصر سپردن در جرم خیانت در امانت	۱۲۷
۲۲.	مطالبه مال امانی از طریق دادخواست حقوقی	۱۲۹
۲۳.	لزوم تقدیم دادخواست حقوقی جهت استرداد وجوه امانی	۱۳۰
۲۴.	صدور حکم برائت از اتهام خیانت در امانت و جعل تاریخ در چک‌های فاقد تاریخ	۱۳۳
۲۵.	لزوم تحقق امانت در بزه خیانت در امانت	۱۳۳
۲۶.	تجدیدنظرخواهی از قرار منع تعقیب صادره برای بزه خیانت در امانت	۱۳۴
۲۷.	عدم انتساب بزه خیانت در امانت در مورد متهم مأذون	۱۳۵
۲۸.	اثبات امانی بودن در بزه خیانت در امانت	۱۳۶
۲۹.	رسیدگی به اتهام جرائم کلاهبرداری و خیانت در امانت	۱۳۹
۳۰.	گذشت در جرم خیانت در امانت	۱۴۱
۳۱.	تحقق جرم خیانت در امانت از طریق عدم استرداد چک	۱۴۲
۳۲.	عدم اثبات جرم خیانت در امانت به علت عدم تودیع دستمزد کارشناس	۱۴۳
۳۳.	شکایت از رأی برائت اتهام خیانت در امانت	۱۴۵
۳۴.	شروط تحقق بزه خیانت در امانت	۱۴۶
۳۵.	عدم تحقق جرم خیانت در امانت فروش اتومبیل در اختیار همسر قرار داده شده	۱۴۷
۳۶.	خیانت در امانت نبودن نگارش متن چک توسط دیگری	۱۴۸
۳۷.	تجدیدنظر خواهی جهت آن از حکم خیانت در امانت	۱۴۹
۳۸.	عدم استرداد مال به جهت فعل غیر	۱۵۰
۳۹.	تودیع وثیقه دایر بر خیانت در امانت نسبت به یک فقره چک	۱۵۲
۴۰.	برائت از اتهام خیانت در امانت نسبت به سه عدد دیگ و اجاق گاز	۱۵۴
۴۱.	نقض دادنامه به علت محرز نبودن ید امانی تجدیدنظر خواه در مقابل تجدیدنظر خوانده	۱۵۴
۴۲.	تحقق جرم خیانت در امانت به علت دریافت وجه از مشتری و نریختن آن به حساب شرکت	۱۵۶
۴۳.	احراز خیانت در امانت با اقرار متهم به اخذ چک و عدم استرداد آن	۱۵۷
۴۴.	رسیدگی به جرم خیانت در امانت با ملاحظه نظریه کارشناس رسمی دادگستری	۱۵۹
۴۵.	خیانت در امانت نسبت به یک دستگاه خودرو پراید	۱۶۰
۴۶.	مرور زمان در بزه خیانت در امانت	۱۶۱
۴۷.	مشارکت در جرم خیانت در امانت و تحصیل نوشته یا ضرر به افراد غیر رشید	۱۶۲
۴۸.	نبودن دلیلی مبنی بر امانی بودن در متن چک‌ها	۱۶۴
۴۹.	اعمال تخفیف در جرم خیانت در امانت	۱۶۵
۵۰.	مال مورد امانت به ضرر مالک آن استعمال یا تصاحب یا تلف یا مفقود نگردیده	۱۶۶
۵۱.	تحقق جرم خیانت در امانت به علت عدم استرداد مجسمه امانت	۱۶۸
۵۲.	خیانت در امانت نسبت به وجوه امانی	۱۷۰

۵۳. اثبات جرم خیانت در امانت به علت عدم استرداد وجه و تصاحب به ضرر مالک ۱۷۲
۵۴. کسر از مال امانی و تحقق جرم خیانت در امانت ۱۷۴
۵۵. عدم وجود دلایل کافی جهت اثبات امانی بودن عدم پرداخت وجه ۱۷۶
۵۶. تحقق جرائم صدور چک بلامحل، خیانت در امانت و کلاهبرداری ۱۷۷
۵۷. شکایت شاکی و شهادت شاهد بر تحقق جرم خیانت در امانت ۱۷۹
۵۸. تحقق جرم خیانت در امانت در صورت درخواست رد کامیون و عدم استرداد آن ۱۸۱
۵۹. استفاده چک امانی بدون اجازه مالک ۱۸۳
۶۰. جرم خیانت در امانت به علت عدم تحویل کالا به صورت کامل ۱۸۴
۶۱. معاونت در خیانت در امانت ۱۸۵
۶۲. معاونت در خیانت در امانت با توسل بر شکایت شاکی و عدم دسترسی به متهم ردیف اول ۱۸۶
۶۳. عدم تحقق جرم خیانت در امانت به علت تحویل چک ۱۸۷
۶۴. دفاع از اتهام معاونت در جرم خیانت در امانت ۱۸۸
۶۵. درخواست اعاده دادرسی نسبت به اتهام خیانت در امانت ۱۸۹
۶۶. عدم تحقق جرم خیانت در امانت به علت تحویل فرش‌های صادر شده ۱۹۰
۶۷. تعدی و تفریط مستأجر و امین در نگهداری از مال امانی ۱۹۲
۶۸. مشارکت در جرم خیانت در امانت ۱۹۴
۶۹. تحقق جرم خیانت در امانت نسبت به مبلغ امانت گذاشته شده ۱۹۶
۷۰. تحقق جرائم خیانت در امانت، فروش مال غیر و صدور چک بلامحل ۲۰۳
۷۱. خیانت در امانت نسبت به یک دست سرویس طلای ساخته شده ۲۰۵
۷۲. عدم تحقق جرم خیانت در امانت با قرار دادن مدارک راننده مقصر به بی‌تقصیر ۲۰۷
۷۳. تحقق جرم خیانت در امانت به جهت عدم تحویل کالا به وسیله شاکی ۲۰۹
۷۴. فروش محموله شاکی، خیانت در امانت است نه کلاهبرداری ۲۱۰
۷۵. خیانت در امانت اسناد و سند مالکیت شاکی ۲۱۱
۷۶. محکومیت به تأدیه جزای نقدی بدل از حبس به دلیل گذشت شاکی و از جهت عمومی ۲۱۴
۷۷. الزام تجدیدنظر خواه به طرح دعوی کیفری حتی در صورت عدم اثبات خیانت در امانت ۲۱۵
۷۸. براءت از اتهام جعل و استفاده از سند مجعول و خیانت در امانت ۲۱۶
- جرم خیانت در امانت در نشست های قضایی ۲۱۹**
۱. تسری ماده ۵۹۶ قانون مجازات اسلامی به خیانت در امانت ۲۲۱
۲. لزوم احراز سوءنیت در وقوع جرم خیانت در امانت ۲۲۱
۳. تصرفات غیرقانونی در اموال دولتی سپرده شده ۲۲۴
۴. عدم مقاومت نگهبان در سرقت اموال شرکت ۲۲۵
۵. عنوان مجرمانه بردن مال از طریق فریب امین ۲۲۶
۶. عنوان مجرمانه در مورد پرداخت نشدن چک تضمینی انجام کار ۲۲۷
۷. مصداق قانونی عدم استرداد شناسنامه یا گواهینامه امانی ۲۲۹

۸. سوءاستفاده از سفید امضاء امانی ۲۳۰
۹. امتناع وکیل از استرداد وجوه حاصله از فروش اموال موکل ۲۳۲
۱۰. بزه خیانت در امانت بدون وجود شاکی خصوصی ۲۳۳
۱۱. خودداری ثالث از پرداخت وجه چک‌های مورد امانت ۲۳۵
۱۲. تصاحب مال مورد امانت توسط امین ۲۳۷
۱۳. امانی بودن ید امضاکننده ذیل صورت‌جلسه یا لیست اقلام جهیزیه ۲۳۸
۱۴. مصداق قانونی مجازات دارنده چک و استعمال آن در غیر از موارد منظور شده ۲۳۹
۱۵. تصرفات امین در مال مورد امانت بعد از انقضای مدت قرارداد و بدون رضایت مالک ۲۳۹
۱۶. استرداد اموال کشف و توقیف شده در بزه خیانت در امانت ۲۴۱
۱۷. دخل و تصرف در مال سپرده شده توسط حافظ یا مالک ۲۴۲
۱۸. خرید داروخانه به صورت سهام بدون استیذان از وزارت بهداشت و درمان ۲۴۳
۱۹. تحویل چک به شخص ثالث در صورت فسخ معامله و شرط استرداد چک به فروشنده ۲۴۶
۲۰. ارائه چک موضوع ماده ۱۳ قانون چک و وصول آن ۲۴۸
۲۱. دادخواست حقوقی جهت مطالبه چکی که وجه آن کارسازی شده است ۲۵۰
۲۲. خودداری امین از تحویل مال مورد امانت ۲۵۲
۲۳. فروش جهیزیه توسط زوج بدون اجازه زوجه ۲۵۳
۲۴. تعدی و تفریط حافظ در اموال سپرده شده ۲۵۴
۲۵. چگونگی رد مال در جرم خیانت در امانت ۲۵۶
۲۶. ضرورت رسیدگی توأمان جرم خیانت در امانت و رد مال ۲۵۸
۲۷. ضرورت تقدیم دادخواست رد مال در بزه خیانت ۲۵۹
۲۸. عنوان مجرمانه فروش اموال امانی ۲۶۰
۲۹. امتناع وکیل از استرداد وجوه حاصله به موکل ۲۶۱
۳۰. استفاده از موتورسیکلت شریک بدون کسب اجازه ۲۶۳
۳۱. عدم اسقاط حق شکایت کیفری پس از مصالحه طرفین در بزه خیانت در امانت ۲۶۴
۳۲. فروش مال به امانت سپرده شده ۲۶۶
۳۳. عدم استرداد مبلغ دریافتی به مستأجر پس از تخلیه منزل ۲۶۷
۳۴. عنوان جزایی از بین بردن اطلاعات موجود در دیسکت رایانه در اداره دولتی ۲۷۰
۳۵. عنوان جزایی سرقت اطلاعات رایانه‌ای ۲۷۱
۳۶. ادعای متهم صدور چک بلامحل مبنی بر تحصیل چک از طریق خیانت در امانت یا سرقت ۲۷۲
۳۷. تکلیف دادگاه در صورت ادعای امانی بودن یا جعلی بودن چک ۲۷۳
۳۸. چک سپرده شده مدیران سابق به‌عنوان ضمانت وام مأخوذه در زمان مدیریت خود ۲۷۵
۳۹. واگذاری چک ضمانتی به غیر توسط دارنده چک ۲۷۶
۴۰. ارائه چک وعده‌دار به بانک قبل از موعد توافق شده ۲۷۷
۴۱. عدم شمول ماده ۱۳ قانون چک بر چک‌های امانی ۲۷۸

۲۷۹	..... واگذاری چک امانتی به غیر و شکایت دارنده چک علیه صادرکننده
۲۸۲	..... پرداخت مبلغ چک به طور قسطی قبل یا بعد از موعد چک
۲۸۳	..... عنوان جزای فروش مال امانی
۲۸۴	..... تحقق بزه خیانت در امانت و فروش مال غیر با یک عنصر مادی
۲۸۷	..... تحصیل مال یا وجه فاقد مشروعیت قانونی
۲۸۹	..... تبانی کارگر مغازه و خریدار در فروش آهن آلات با توسل به محو تخریب اسناد معامله
۲۹۱	..... توقیف مال به دست آمده از امین در خیانت در امانت
۲۹۳	..... جرم خیانت در امانت در نظریه‌های مشورتی
۲۹۵	..... ۱. خیانت در امانت نبودن عدم تسلیم جهیزیه توسط زوج
۲۹۵	..... ۲. فروش اموال خانه توسط مستخدم در زمان غیاب صاحب خانه
۲۹۶	..... ۳. حق الله و حق الناس بودن خیانت در امانت
۲۹۶	..... ۴. خیانت در امانت نبودن مفقود شدن وسایل مسافر بدون سوءنیت
۲۹۶	..... ۵. خیانت در امانت و یا تصرف غیر قانونی در اموال دولتی
۲۹۷	..... ۶. اختلاس کارمندان شرکت‌های خصوصی
۲۹۷	..... ۷. خیانت در امانت و بند ۵ تبصره ماده ۸ قانون آیین دادرسی کیفری
۲۹۷	..... ۸. خیانت در امانت و شرط تحقق جرم
۲۹۸	..... ۹. اعمال قاعده جمع مجازات‌ها
۳۰۰	..... ۱۰. اعمال مجازات اشد در تعدد جرائم موجب تعزیر بر اساس قانون جدید مجازات اسلامی
۳۰۱	..... ۱۱. تعدد معنوی جرائم خیانت در امانت و انتقال مال غیر
۳۰۲	..... ۱۲. تعزیری یا حدی شرعی بودن جرم خیانت در امانت
۳۰۳	..... ۱۳. تعدد معنوی (خیانت در امانت- فروش مال غیر)
۳۰۵	..... جرم خیانت در امانت در قوانین و مقررات
۳۰۷	..... از قانون مجازات اسلامی
۳۰۸	..... از قانون تجارت
۳۰۹	..... منابع و مآخذ

مقدمه

معمولاً رویه عملی دادگاه‌ها در استنباط از قوانین و مقررات در جهت انطباق با مصادیق واقعی تا حدودی با آنچه در کلاس‌های تئوریک دانشگاه‌ها به دانشجویان حقوق آموزش داده می‌شود متفاوت است البته روند آموزشی و طریق ارائه مطالب در کلاس‌های درسی هم به شکلی است که برای طی مراحل تحصیلی صرف مطالعه و پاسخ به سؤالات به صورت تئوری و بدون تطبیق با مصادیق عملی کفایت می‌کند. به این ترتیب معمولاً چون امکان انجام کار عملی حین تحصیل در دانشگاه برای دانشجویان این رشته وجود ندارد فارغ‌التحصیلان وقتی مشغول به کار می‌شوند با کمبود آگاهی و اطلاعات از رویه قضائی و شیوه استدلال و استنباط عملی دادگاه‌ها مواجه هستند؛ لیکن اهمیت آگاهی از رویه قضائی با اشتغال به کار و فعالیت بر هیچ فارغ‌التحصیل حقوقی پوشیده نیست. بی تردید تنها منبع آموزش عملی وکالت، قضاوت و به‌طور کلی رشته حقوق، قبل از حضور عملی در دادگاه‌ها و جلسات رسیدگی، رویه‌های قضائی می‌باشد؛ به عبارت دیگر، مطالعه تصمیمات، پرسش و پاسخ‌ها و اختلاف‌نظرهای کسانی که هر روز به صورت عملی در حال انطباق قوانین با مصادیق واقعی هستند می‌تواند اطلاعات کاربردی و عملی را در اختیار خوانندگان قرار دهد.

اگرچه فارغ‌التحصیلان حقوق بیش از سایرین به مطالعه رویه قضائی نیازمند هستند؛ اما هیچ قشری از جامعه بزرگ رشته حقوق قضائی بی‌نیاز از مطالعه و تحقیق و تفحص در این حوزه علمی نمی‌باشد؛ زیرا رویه قضائی در واقع محرک رشته حقوق است که دائم در حال تغییر و تحول می‌باشد و غفلت از این حوزه موجب عقب‌ماندگی از علم واقعی حقوق و جامعه حقوقدانان خواهد شد. از این رو ناشران تخصصی این حوزه، هرکدام به طریقی نسبت به جمع‌آوری و انسجام‌بخشی به مطالب و موضوعات راجع به رویه قضائی اقدام می‌کنند که انتشارات چراغ دانش نیز در همین راستا و برای انجام بخشی از وظایف فرهنگی خود در نظر دارد نسبت به تدوین و جمع‌بندی مطالب رویه قضائی به صورت منظم و منحصر به فرد با ویژگی‌های مخصوص برای هر دعوا طی یک کتاب جداگانه به صورت کاربردی و با دسترسی آسان به مطالب هر دعوا اقدام نماید لذا در راستای تأمین این هدف، مجموعه‌ای از کتاب‌ها تحت عنوان کلی «دعوا... در رویه دادگاه‌ها» که شامل موارد زیر است تدوین و تألیف خواهد شد:

۱. آراء وحدت رویه؛

۲. آرای اصراری؛

۳. آراء شعب دیوان عالی کشور؛

۴. آراء دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر؛

۵. نشست‌های قضائی؛

۶. نظریه‌های مشورتی؛

۷. قوانین و مقررات مرتبط با موضوع؛

۸. نمونه دادخواست و معرفی دعوا.

در این مجموعه سعی شده است رویه قضائی کشور در خصوص هر دعوا به صورت منسجم و منظم گردآوری شود تا وکلا، حقوقدانان و قضات محترم در مراجعه به رویه قضائی در کمترین زمان به بهترین وجه مطالب مطلوب خود را یافته و استفاده نمایند. با توجه به تعدد بسیار آراء دادگاه‌ها (دادگاه بدوی و تجدیدنظر) در برخی موارد حداکثر سعی بر آن بوده از موارد متفاوت آراء صادره در موضوع نمونه در قسمت رأی آورده شود و همچنین در سایر موارد؛ مثل آراء وحدت رویه، آراء دیوان عالی کشور، موارد مرتبط به موضوع ذکر شده است تا با توجه به اهمیت این آراء مورد استفاده خوانندگان و مراجعه‌کنندگان عزیز قرار گیرد.
مختصر ویژگی‌های کتاب:

۱. تدوین و گردآوری منظم و منسجم تمام مطالب مربوط به دعوا؛

۲. تقسیم‌بندی موضوعی برای هر کدام از مطالب؛

۳. ارائه معرفی دعوا و نمونه دادخواست در اول مجموعه؛

۴. ذکر عنوان برای هر مطلب به صورت خلاصه در فهرست؛

۵. دسترسی سهل و آسان به مطلب دلخواه در کمترین زمان.

«گروه پژوهشی» انتشارات مفتخر خواهد شد از تجربیات، آراء و سایر مطالب حقوقی موجود نزد اساتید، وکلا، حقوقدانان و سایر همکاران در راستای مفیدتر شدن مجموعه در چاپ‌های بعدی استفاده نماید. لذا موجب خرسندی خواهد بود که خوانندگان عزیز از هر صنف ضمن ارسال انتقادات و پیشنهادات خود در مورد هر کدام از موضوعات به صورت (کتبی یا از طریق ایمیل یا تلفنی) ما را در پر بار کردن مجموعه حاضر یاری فرمایند.

مدیر مسئول انتشارات

فصل اول

معرفی جرم خیانت در
امانت و نمونه شکوائیه

مبحث اول: روند عملی رسیدگی به جرم در دادسرا و دادگاه^۱

برای رسیدگی به هر عنوان مجرمانه اعم از انتقال مال غیر یا خیانت در امانت مراحل چهارگانه‌ای وجود دارد که شاکی باید ضمن آگاهی از این مراحل اقداماتی که به وی مربوط و منتسب می‌باشد را انجام داده تا شکواییه وی ثبت و انجام تحقیقات، تعقیب، رسیدگی، صدور حکم و اعمال مجازات فراهم گردد.

گفتار اول: تنظیم شکواییه و مراجعه به دادسرای صالح

اولین اقدام شاکی برای اعلام جرم و تظلم خواهی تنظیم شکواییه می‌باشد؛ چرا که مطابق ماده ۶۴ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ یکی از جهات قانونی برای شروع به تعقیب، شکایت شاکی یا مدعی خصوصی است. البته اگر جرم جنبه عمومی داشته باشد اقامه دعوا و تعقیب متهم از این جنبه از وظایف دادستان محسوب می‌شود.

الف) نحوه تنظیم شکواییه و شرایط آن: به تکلیف ماده ۶۸ قانون آیین دادرسی کیفری شاکی یا مدعی خصوصی می‌تواند شخصاً یا توسط وکیل شکایت کند. در شکواییه موارد زیر قید می‌شود.

۱. نام و نام خانوادگی، نام پدر، سن، شغل، میزان تحصیلات، وضعیت تأهل، تابعیت، مذهب، شماره شناسنامه، شماره ملی، نشانی دقیق و در صورت امکان نشانی پیام‌نگار (ایمیل)، شماره تلفن ثابت و همراه و کدپستی شاکی؛

۲. موضوع شکایت، تاریخ و محل وقوع جرم؛

۳. ضرر و زیان وارده به مدعی و مورد مطالبه وی؛

۴. ادله وقوع جرم، اسامی، مشخصات و نشانی شهود و مطلعان در صورت امکان؛

---

۱. روند رسیدگی عملی برای «مجموعه کتب کیفری... در رویه دادگاه‌ها» به رشته‌ی تحریر در آمده است لیکن به طور مفصل معرفی هر جرم حسب عنوان تعریف شده در کتاب به همراه ارکان تشکیل دهنده‌ی آن در مبحث دوم تشریح گردیده است.

۵. مشخصات و نشانی مشتکی عنه یا مظنون در صورت امکان؛

قوه قضائیه مکلف است اوراق متحدالشکل مشتمل بر موارد فوق را تهیه کند و در اختیار مراجعان قرار دهد تا در تنظیم شکواییه مورد استفاده قرار گیرد. عدم استفاده از اوراق مزبور مانع استماع شکایت نیست.

بعد از تنظیم شکواییه شاکی باید از دو جهت تمبر باطل نماید:

۱. تمبر از بابت تصدیق اوراق پیوستی: همزمان با تنظیم شکواییه باید شاکی تمامی اسناد و مدارک و ادله مکتوب خود را پیوست شکواییه نموده و این اسناد را به تکلیف بند ۱۷ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین با پرداخت مبلغ «۵,۰۰۰ ریال» مصدق نماید.

۲. تمبر هزینه شکایت کیفری: باید با مراجعه به واحد تمبر در دادسرای مربوطه مطابق بند ۴ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین با پرداخت مبلغ «۵۰,۰۰۰» تمبر از بابت هزینه شکایت ابطال نماید.

ب) تقدیم شکواییه به دادسرای صالحه: بعد از تنظیم شکواییه، دومین اقدام شاکی تقدیم این عرض حال به دادسرای صالح برای رسیدگی می باشد. مستفاد از ماده ۱۱۶ قانون آیین دادرسی کیفری سلسله مراتب صلاحیت دادسراها برای رسیدگی به جرم به شرح ذیل می باشد:

۱. دادسرای محل وقوع جرم: اصل و قاعده این است که شاکی باید ابتدائاً شکواییه خود را به دادسرای محل وقوع جرم تقدیم نماید.

۲. دادسرای محل کشف جرم یا دستگیری متهم: اگر محل وقوع جرم مشخص نباشد شکواییه به دادسرای تقدیم می شود که جرم در حوزه آن کشف شده یا متهم دستگیر شده است.

۳. **دادسرای محل اقامت متهم:** به هر دلیلی اگر محل وقوع جرم مشخص نباشد یا جرم کشف نشده یا متهم دستگیر نشود، شکایت به دادسرای محل اقامت متهم تقدیم خواهد شد.

ج) تحویل شکواییه به معاونت ارجاع: شاکی بعد از ابطال تمبر و مصدق نمودن تمام اوراق کیپی، شکواییه خود را در دادسرا به قسمت معاونت ارجاع تقدیم می‌کند. معاون ارجاع پس از بررسی پرونده در صورت نبودن مانع (رعایت صلاحیت ذاتی و محلی و هزینه و ابطال تمبر) ممکن است با توجه به رویه موجود، اقدام به ارجاع پرونده به کلانتری مربوطه و یا یکی از شعبات بازپرسی یا دادیاری نماید که هر دو حالت را بررسی می‌کنیم:

۱. **ارجاع پرونده به کلانتری مربوطه:** در این حالت قبل از ثبت پرونده در دادسرا، پرونده به کلانتری‌ای که جرم در حوزه آن اتفاق افتاده یا در حوزه آن کشف شده یا متهم در حوزه آن دستگیر شده، ارجاع داده می‌شود تا تحقیقات لازم توسط کلانتری مربوطه انجام شود.

در این صورت شاکی باید با توجه به محل ارتکاب جرم یا کشف آن به کلانتری مربوط به قسمت (معاضدت قضائی) مراجعه کرده و پس از دستور رئیس بخش مربوطه شکواییه خود را به قسمت ثبت رایانه تحویل نماید.

پس از ثبت شکواییه باید آن را در اختیار یکی از ضابطین دادگستری که در آن محل (معاضدت قضائی) مشغول به کار هستند قرار دهد تا اطلاعات و تحقیقات دستور داده شده، توسط ضابطین دادگستری مربوطه انجام گیرد و پرونده دوباره به دادسرا ارجاع داده شود.

۲. **ارجاع پرونده به یکی از شعب دادیاری یا بازپرسی:** در این حالت شاکی پس از تحویل شکواییه از معاونت ارجاع باید به دادیاری یا بازپرس مشخص شده که قسمت

پایین شکواییه نوشته می‌شود، مراجعه کرده تا پرونده در آن شعبه ثبت گردد. البته ممکن است قبل از ثبت شکایت بازپرس یا دادیار محترم دستوراتی برای انجام تحقیقات مقدماتی برای کلانتری مربوطه صادر نماید که در این صورت شخص باید به کلانتری مربوطه مراجعه نماید و اقداماتی که در حالت اول شرح داده شد را انجام دهد.

د) اخطاریه و تعیین جلسه در شعب دادیاری یا بازپرسی

بعد از برگشت پرونده از کلانتری یا آگاهی مربوطه مدیر دفتر شعبه پس از تحریر کلاسه پرونده روی پوشه و بررسی اسناد و مدارک پیوست در صورتی که پرونده را کامل ببیند فوراً پرونده را در اختیار شعب رسیدگی کننده قرار خواهد داد که در این خصوص دو حالت متصور است:

۱. پرونده از نظر شعب رسیدگی کننده کامل است: بازپرس یا دادیار رسیدگی کننده، دستور تعیین وقت رسیدگی (به ساعت، روز، ماه، سال) به همراه علت حضور را به مدیر اعلام و مدیر ضمن صدور اخطاریه و تحویل آن به واحد ابلاغات قضائی یا کلانتری مربوط وقت جلسه رسیدگی را به طرفین یا وکلای آنان ابلاغ می‌کند. در اخطاریه علت حضور متهم به همراه نتیجه عدم حضور و حق داشتن وکیل باید قید شود.

۲. پرونده از نظر شعب رسیدگی کننده ناقص است: اگر تحقیقات ناقص باشد یا نیاز به تحقیقات یا استماع شهادت شهود باشد یا ارجاع امر به کارشناسی نیاز باشد، پرونده مجدداً به دستور مقام قضائی حسب مورد به کارشناسی یا کلانتری یا آگاهی مربوطه ارجاع می‌شود تا دستورات قضائی به سرانجام برسد.